

מטעמי תורת זילים

חג השבועות – גלגולי הנשמות במגילת רות

נהגו לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. במגילה מתוארת באריכות בואה של רות משדה מואב והמפגש עם בועז עד שהוא לקח אותה לאשה וקיים בה את מצות הייבום להקים שם לבעלה המת (וילקוט שמעוני מגילת רות סוף רמז תקצו). ואמרו רבותינו כי מטרת קריאת 'מגילת רות' בחג שבועות היא על מנת לתאר את יחוסו של דוד המלך אשר נולד ונפטר ביום זה (ברכי יוסף להחיד"א חלק אורח חיים סימן תצד אות יא, 'בן יהודיע' למחבר הי"ב איש חיי על גמ' בבא בתרא דף קמו ד"ה אתהו במחלוקת), וכפי שהוא מוזכר בסוף מגילת רות "ויעבד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד" (מגילת רות, ד, יח – כג).

יש להבין, מה באה 'מגילת רות' ללמד בעניין ייחוסו של דוד כאשר היא האריכה בתיאור מעשיה של רות המואביה עד לנישואיה עם בועז?

תמר ביקשה להחזיר לעולם את נשמות ער ואונן דרך אביהם יהודה

ער ואונן שני בניו של יהודה עברו עבירה (ומגלה עמוקות) מהדורא תנינא פרשת וישב אופן המאה ועשרים ותשע ד"ה 'או יאמר הבוטחים בה') ונדבקו ברע (יאור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה 'יהודה נקבא מהרמ"ק) כאשר השחיתו את זרעם (רש"י בראשית לח, ז). לכן "ע"ר" היה נקרא רע שנאמר "וַיִּקְחֵהָ יְהוֹדָה אִשָּׁה לְעַר בְּכוֹרָו וַיִּשְׁמָהּ תָמָר : וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוֹדָה רַע בְּעֵינֵי ה' " (בראשית לח, ו-ז). וכן על אונן נאמר "וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה לְאוֹנָן בֶּן אֵל אִשְׁתֵּי אַחִיךָ וַיִּבֶם אֶתְּךָ וַיִּזְרַע לְאַחִיךָ : וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם בָּא אֵל אִשְׁתֵּי אַחִיו וְשָׁחַת אֶרְצָהּ לְבִלְתִּי נִתֵּן זֶרַע לְאַחִיו : וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה' אֶשְׂרָר עֲשָׂה" (בראשית לח, ח-ט), כאשר ער השחית וקלקל יותר מאשר אונן (ספר הליקוט' להאר"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויהי בלדתה ויתן יד ותקח המילדת' ועיי"ש שער' השחית בדיים וללא סיבה ואונן רק חשב שהזרע לא יהיה לו ואכמ"ל בזה). בעקבות כך ה' יתברך המית את ער שנאמר "וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוֹדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְתָּהוּ ה' " (בראשית לח, ז) ואחר כך המית גם את אונן שנאמר "וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה' אֶשְׂרָר עֲשָׂה וַיָּמַת גַּם אֲוֹנָן " (בראשית לח, ח).

כל כוונותיה של תמר אשת ער ואונן היו לטובה (יאור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה 'וכתיב פרצותא קדמאה' מהרא"י) ולשם שמים (ברכת טובי' על התורה לר' משה נראל הכהן דף ג ע"א בפירוש מגילת רות ד"ה יתן ה' את האשה הבאה), וכל מעשיה היו ב'רוח הקודש' (ספר הליקוט' להאר"י ז"ל פרשת וישב ד"ה דע שתמר ורות) לתקן את נשמותיהם של שני בעליה ער ואונן (ספר הליקוט' להאר"י ז"ל פרשת וישב ד"ה דע שתמר ורות, 'יצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפח אות ג) על ידי שתשיב את נשמתם האבודה (יאור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וכתבי פרצותא קדמאה מהרמ"ק) חזרה לעולם הזה (יאור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וכתבי פרצותא קדמאה מהרמ"ק). ולכן היתה טורחת טורח גדול (יאור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וכתבי פרצותא קדמאה מהרמ"ק) עד שמסרה עצמה למיתה בעבור זה (יצור המור' לר' אברהם סבע פרשת וישב פרק לח סוף ד"ה ואחר שהשתל ממנה) כפי שנאמר "וַיְהִי כִּמְשַׁלֵּשׁ חֳדָשִׁים וַיִּגְדַּל לַיהוָה יְלָמָר וַיִּנְתֶּה תָמָר פְּלִתָּהּ וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזַנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה הוֹצִיאֶיהָ וְתִשְׁרָף" (בראשית לח, כד).

תמר לא הלכה אחרי הבחורים כדי לבקש תאוות הגוף, אלא הלכה אל חמה יהודה שהיה גדול בשנים (יפה תלמוד' לר' רחמים נסים יצחק פאלאגי בנו של ר' חיים פאלאגי בחלק ב מסכת אבות דרבי נתן דף קא ע"א ד"ה בני כבר זקנת) כדי לעשות חסד עם שני בניו שמתו ולתקנם (זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה ודא הוא כמה דאתמר) שנאמר "וַיִּגְדַּל לְתָמָר לְאִמְרָה הִנֵּה חָמִיד עֲלֶיהָ תִּמְנַתָּה לְגוֹ צֶאֱנוּ : וַתִּסַּר בְּגָדֶיהָ אֶלְמִנּוּתֶיהָ מֵעֲלֶיהָ וַתִּכְסַּב בְּצַעֲרֶיהָ וַתִּתְעַלֶּף וַתִּשָּׁבַב בְּפִתְחֵי עֵינֶיהָ אֶשְׂרָר עַל דָּרְךָ תִּמְנַתָּה כִּי רָאִתָּה כִּי גָדַל שִׁלְחָה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה : וַיִּרְאֶה יְהוֹדָה וַיִּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ : וַיִּט אֶלְיָהָ אֶל הַדָּרְךָ" (בראשית לח, יג-טו) (זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה תרין עשין הו). והקב"ה סייע באותו מעשה שנאמר "וַיִּבְאֵר אֱלֹהֵי וְתַהֲרֵ לוֹ" (בראשית לח, יח). כך שהכל נעשה כראוי (זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה ודא הוא כמה דאתמר) מתוך כוונתה של תמר להעמיד מיהודה זרע הגון (יפה תלמוד' לר' רחמים נסים יצחק פאלאגי בנו של ר' חיים פאלאגי בחלק ב מסכת אבות דרבי נתן דף קא ע"א ד"ה בני כבר זקנת).

יהודה ביקש לעבור את תמר ולא להתעכב אצלה בדרך ולא להיות עמה, אך הקב"ה זימן לו מלאך הממונה על התאוה ואז בעל כורחו ושללא בטובתו נטה אליה שנאמר "וַיִּט אֶלְיָהָ אֶל הַדָּרְךָ וַיֹּאמֶר הֲבֵה נָא אָבוֹא אֵלֶיךָ כִּי לֹא יָדַע כִּי כִלְתוֹ הוּא וַתֹּאמֶר מַה תִּתֵּן לִי כִּי תָבֹא אֵלַי" (בראשית לח, טו) (משיב נפש' על מגילת רות לבי"ח פרק ג דף מה ע"א אות ב). ובמעשה זה ייבם יהודה את תמר. אמנם יהודה חיסר באותה מצוה, כי לא היה כוונתו לשם מצות ייבום וגם לא ידע שהיא כלתו (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר א פרק פד ד"ה ופתח פתוח מצאתי). ועל אף שתמר היתה מותרת לו באותם הימים בתורת ייבום, אך עם זאת הוא לא התכוון ליבום אלא "וַיִּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה" (בראשית לח, טו) ולא לקחה בחופה וקידושין. לכן מעשה החיבור בין יהודה ותמר היה 'בינוני' במעלתו, לא מגונה אך גם לא משובח (אם המלך' לר' יוסף חיים מנגד מחבר ספר 'בן איש חי' פרק ב, יג ד"ה או יבן בס"ד אמצא פן בעיניך) (להרחבה על מצות היבום ראה מאמרנו לפרשת כי תצא – 'מצות יבום וחליצה').

ער ואונן התגלגלו בשני הבנים פרץ זרח אשר הוליד יהודה מתמר

תמר הרתה וילדה ליהודה תאומים שנאמר "וַיְהִי בַעַת לְדַתָּהּ וְהִנֵּה תְאוּמִים בְּבִטְנָה" (בראשית לח, כז). שני הבנים נקראו בשם "פֶּרֶץ" (בראשית לח, כט) ו"זָרַח" (בראשית לח, ל). והם היו גלגול נשמתם של ער ואונן (רבינו בחיי פרשת וישב לח, א ד"ה ועל דרך הבקלה, 'מגיד מישורים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת וישב ד"ה ומכאן תעמוד על סוד תמר, 'אלשיך הקדוש' על מגילת רות בפסוק ויאמרו לו העם אשר בשער הזקנים, 'יאור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קפ ע"ב ד"ה 'בכל סטרין אתהפך' מהרא"י, 'שער הגלגולים' להאר"י ז"ל הקדמה לו ד"ה גם ער ואונן נתגלגלו, 'שער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויהי בעת לדתה' ד"ה דע כי פרץ זרח, 'יצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב אות ב, 'פני דוד' להחיד"א פרשת וישב אות א ד"ה הרב מהרא"י בכתבי ש"ל) שהיו בני יהודה כמותם (שער הגלגולים' להאר"י ז"ל הקדמה לו ד"ה גם ער ואונן נתגלגלו), ושבו כדי להיתקן (יאור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קפ ע"ב ד"ה 'בכל סטרין אתהפך' מהרא"י, עפ"י 'שער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויהי בעת לדתה) ולהתלבן בתוך פרץ זרח (שער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויהי בעת לדתה) שהיו צדיקים גמורים (ספר הליקוט' להאר"י ז"ל פרשת וישב ד"ה דע שתמר ורות).

לכן כאשר הגיע תמר לעת הלידה נאמר עליה "וַיְהִי בַעַת לְדַתָּהּ וְהִנֵּה תְאוּמִים בְּבִטְנָה" (בראשית לח, כז) (זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וכתבי והנה תאומים) ולא נאמר ויהי בעת לדתה ילדה תאומים, כי התיבה "וְהִנֵּה" באה לרמוז (יכתם פז' לר' שמעון לביא בפירוש הזוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וחזר בעל המאמר) ש"תְאוּמִים" אלו היו קודם לכן אחים (זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וכתבי והנה תאומים) ורק עתה נולדו כתאומים (יכתם פז' לר' שמעון לביא בפירוש הזוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וחזר בעל המאמר). והכוונה לער' ואונן' שהיו אחים ועתה יצאו יחדיו מבטנה של תמר כ'פרץ' ו'זרח' (יאור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה ויוסף הורד' מהרא"י. ובפירוש 'יכתם פז' לר' שמעון לביא על הזוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה וחזר בעל המאמר כתב שמה שנאמר אצל רבקה "וְהִנֵּה תוֹמִים בְּבִטְנָה" (בראשית כז, כז) הכוונה לומר ששנשלים מה שאמרו לה בנבואה כי יש שניים בבטנה עיי"ש). וכשיצאו מבטנה והיה מוציא את ידו, כיון שידע שבגלגול קודם הוא קלקל פחות בזרעו, על כן רצה לקחת את 'הבכורה' על ידי שייצא ראשון מבטנה (ספר הליקוט' להאר"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויהי בעת לדתה ויתן יד ותקח המילדת' עיי"ש מה היה קלוקל כל אחד. ואין כאן המקום להאריך בזה). אך פרץ אחיו לא נתן לו, ואחרי שדחף ידו בחזרה יצא ראשונה שנאמר "וַיְהִי כִּמְשִׁיב רָדוּ וְהִנֵּה יָצָא אַחִיו וַתֹּאמֶר מַה פָּרַצְתָּ עֲלֶיךָ פֶּרֶץ" (בראשית לח, כט) (יאור החיים הקדוש' בראשית לח, כט ד"ה מה פרצת).

ער התגלגל בפרץ, ואונן התגלגל בזרח (ספר הליקוטים' להאריי ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויהי בעת לדתה ויתן יד ותקח המילדת, 'צורר המור' לר' אברהם סבע פרשת וישב פרק לח ד"ה ואחר שהושלת ממנו, 'מישיב נפשי' על מגילת רות לבי"ח פרק ד, יא ד"ה ועל פי דעת הוזהר, 'מאורי אורי' לר' מאיר ביקיאים מערכת פ' ד"ה פרץ וזרח, 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב אות ב. אמנם ראה נרסא הפוכה שאונן התגלגל בפרץ ועיר התגלגל ביזרח' בספר 'מגיד מישרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת וישב ד"ה יומאן תעמוד על סוד המור' ותייש). **ורמו לכה בשם 'ער' שכאשר הוא נכתב במילוי כך עין ריש' אז סך אותיות המילוי יוצאות בגמטריא 'פרץ'. וכן השם 'אונן' בגמטריא קטנה יוצא שבע עשרה כמו גמטריא קטנה של השם 'זרח' (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב אות ב בשם הרמ"ז בכתב יד). **וגם 'ער' נקרא בשם 'פרץ' על שהיה רע בעיני ה' בגלגול הקודם ו'פרץ פרצה' (צורר המור' לר' אברהם סבע פרשת וישב פרק לח ד"ה ואחר שהושלת ממנו) בהשחתת זרעו, ועל ידה מת ונצרך לחזור בגלגול (אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו על החיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה יתיח מה כתיב' מהרא"י) לכן נאמר לו בלידתו "מה פרצת עֲלֶיךָ פֶּרֶץ" (בראשית לח, טו). **ואחיו 'אונן' ששמו היה מורה על אבולות ועצבות ואפלה נקרא עתה בשם 'זרח', כי אור ה' עליו זרח (צורר המור' לר' אברהם סבע תמוז של ר' יוסף קארו פרשת וישב פרק לח ד"ה ואחר שהושלת ממנו).******

וזה הטעם שהתורה מנתה את "ער ואונן" בתוך משפחות יהודה בשעה שנמנו בני ישראל אחרי סיום המגפה שנאמר "בני יהודה ער ואונן ויקמת ער ואונן פֶּרֶץ פֶּנְעוּ: ויהי בני יהודה למשפחותם שלשה משפחות השלגי לפרץ משפחת הפרצי לזרח משפחת הזרחי" (במדבר כו, יט – כ), **כי בזה רצה הכתוב לרמוז שהם חזרו בגלגול בתוך 'פרץ' ו'זרח'. לכן נסמנו שני הפסוקים "ויקמת ער ואונן פֶּרֶץ פֶּנְעוּ: ויהי בני יהודה" ללמד כי אחר מיתתם הם חזרו שוב בבניו של יהודה (רבינו בחיי' פרשת וישב לח, א ד"ה ועל דרך הקבלה, 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפח ע"ב אות ב). וכן זה הטעם שכאשר מנה הכתוב את השבעים נפש שירדו למצרים, הוא מנה בכללם גם את "ער ואונן" על אף שכבר מתו שנאמר "ובני יהודה ער ואונן ויקמת ער ואונן פֶּרֶץ פֶּנְעוּ: ויהי בני פֶּרֶץ חֶצְרֹן וְחִמּוּל" (בראשית מו, יב) (רבינו בחיי' בראשית מו, יב ד"ה ובני יהודה. וראה אור החיים הקדושים בראשית מו, יב שבחשבון הסופי נכנסו תחתם "חֶצְרֹן וְחִמּוּל" בניו של פרץ שכתבו בסוף הפסוק), **וזה משום שיהודה אביהם החזיר את נשמותיהם בתוך בניו (נפשי' רבינו בחיי' בראשית מו, יב ד"ה ובני יהודה, ועפ"י אור החיים הקדושים בראשית מו, יב).****

נשמות פרץ וזרח שבו והתגלגלו בימיו של בועז בתוך מחלון וכליון

פרץ וזרח חזרו והתגלגלו שוב בימיו בועז (אלשיך הקדושי' על מגילת רות פרק ב ד"ה אך הוא מאמרנו למעלה) **בתוך מחלון וכליון** (מגיד מישרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת וישב אור ליום שבת טז טבת ד"ה ומאן תעמוד) **כאשר פרץ התגלגל במחלון** (אלשיך הקדושי' בפירושו על מגילת רות פרק ב ד"ה אך הוא מאמרנו למעלה' מתכמי האמת, אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו על החיד"א על זוהר פרשת משפטים דף קג ע"ב ד"ה יפול מנו חקל מהרמ"ק) **וזרח התגלגל בכליון** (נפשי' אלשיך הקדושי' על מגילת רות פרק ב ד"ה אך הוא מאמרנו למעלה' מתכמי האמת). **ועל אף שהיה נראה כי פרץ וזרח כבר נשלמו בזמן יהודה ותמר** (מגיד מישרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת וישב אור ליום שבת טז טבת ד"ה ומאן תעמוד), **הרי שהיו עדיין 'שינויים' מחלק הרע של ער ואונן והם אלו שנכנסו בתוך מחלון וכליון, כאשר חלק הטוב אכן כבר נתקן בפרץ וזרח (ספר 'חלק בני יהודה' לר' יהודה חבילוי דף ו' ע"ב ד"ה וידוע שהם השוירים). לכן אף שבע"ר היה רע גדול, הרי שבמחלון לא היה רע כל כך גדול (וזהו סבא דמשפטים דף קג ע"ב ד"ה דבכל סטריף). וכשם צריכים ער ואונן למות ולהתבלות בעפר וכך להצמיח את 'הטוב' בתוך פרץ וזרח, כך היו צריכים למות מחלון וכליון ועל ידי כן להצמיח את חלק 'הטוב' בועז בנה של רות המואביה (אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו על החיד"א על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה נוקבא מהרמ"ק).**

ער ואונן היו מגולגלים בתוך מחלון וכליון (ילקוטי תורה' להאריי ז"ל פרשת ויחי ד"ה חביתו בועז, 'ספר הליקוטים' להאריי ז"ל על מגילת רות ד"ה ודע כי מחלון וכליון) **וגם שם נדבקו ברע** (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה אלא די באתדבוק דרע' מהגליון) **והתחייבו מחיה** (נפשי' ספר הליקוטים' להאריי ז"ל פרשת וישב ד"ה דע שתמר ורות, עפ"י עיני כל חי' לר' חיים פאלאני על מסכת ברכות דף ז ע"ב ד"ה עושה ד' עפ"י מ"יש בשם המדרש רות) **ובליה, כי לקחו נשים הנחשבות מואביות (נמי בבא בתרא דף צא ע"ב), שעל אף גיוון קודם שישואיהן הרי עוד לא התחדשה ההלכה לקבל מואביות (נפשי' 'חומת אנך' להחיד"א על מגילת רות פרק א בפסוק וישאו להם נשים מואביות). וגם התחייבו משום שיצאו לחוץ לארץ שהוא מקום שומאמה וכן משום שהתחייבו מכך שהקב"ה יגאל את ישראל מהרעב שהיה בארץ כפי שנאמר "ויהי בימי שְׁפֹט הַשְּׁפֹטִים וְיָהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וְיִלְךָ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאֶשְׁתּוֹ וְשָׂנֵי בָנָיו: וְשֵׁם הָאִישׁ אֶלְיָמֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נְעֻמִי וְשֵׁם שָׂנֵי בָנָיו מַחְלוֹן וְכַלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה וַיִּבְאוּ שָׂדֵי מוֹאָב וַיִּהְיוּ שָׂם: וַיָּקֶם אֶלְיָמֶלֶךְ אִישׁ נְעֻמִי וַתִּשְׁאָר הִיא וְשָׂנֵי בָנֶיהָ: וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מִלְּמוֹת מוֹאָב" (רות א, ט – ד) (נמי בבא בתרא דף צא ע"ב בשם ר' רשומא). ואכן כשם כן היה להם שמחלון וכליון נמחו מן העולם והלכו לכליון (מגלה עמוקות' מהדורא תנינא פרשת וישב אופן המאה ועשרים ותשע ד"ה יאוי אמר הבוטחים בח' שהוא יהודה).**

תמר התגלגלה ברות המואביה וביקשה להשיב לעולם את נשמת מחלון

תמר התגלגלה ברות המואביה (מגיד מישרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת וישב אור ליום שבת טז טבת ד"ה וממה שכתבתי תבין, 'מגלה עמוקות' מהדורא תנינא פרשת וישב אופן המאה ועשרים ותשע ד"ה או יאמר הבוטחים בח', אם המלך' למחר היבן איש חי' על מגילת רות א, יח ד"ה ותר א כי מתאמצת, אינך יפה' לר' רחמים נסים יצחק פאלאני בנו של ר' חיים פאלאני על מגילת רות א, א בשם החיד"א, 'יפה תלמוד' לר' רחמים נסים יצחק פאלאני חלק ב מסכת אבות דרבי נתן דף קא ע"א ד"ה יבני כרתי וקטני וכתב שאן ספק בוה). **ונרמו הקשר ביניהן בשמותיהן, כי גם בשם תמר וגם בשם רות יש אותיות ר' ו-ת' (שמן הטוב וזקן אחריו על התורה בחלק 'שמן הטוב' פרשת וירא ד"ה אמר לי חכם אחד אשכנזי). וכן קודם שעשה יהודה מעשה עם תמר, הרי הוא בשם אותה "שמה נכרית את?": ואז נפלה נבואה בפה של תמר ואמרה "גירות אני" (ראה נמי סוטה דף ע"א) (בן יהודיע' נמי סוטה דף ע"א ד"ה אמר לה שמא נכרית את) **שלבד מהפשט שהיא עשתה גיור קודם שנישואיהן למחלון (וזהו חדשי' מדרש רות דף צו ע"ב ד"ה יאמר לו חס ושלום שנשאה מחלון והיא גויה. וראה 'חומת אנך' להחיד"א על מגילת רות פרק א בפסוק וישאו להם נשים מואביות' שאף על פי כן היתה אסורה לבוא בקהל מיד כי עוד לא התחדשה הלכה לקבל גיורי מואביות) ואף השתנה אז שמה מ'גילית' ל'רות' (וזהו חדשי' מדרש רות דף צו ע"ב ד"ה יאמר לו שמעת), הרי שהתיבה 'גירות' היא גם נוטריקון 'גלגולי' יהיה רות' לרמוז שעתידיה להתגלגל ברות רות המואביה (בן יהודיע' נמי סוטה דף ע"א ד"ה אמר לה שמא נכרית את).****

לכן כשם שמעשה תמר ויהודה היה בשדה שנאמר "וַתִּשָּׁב בְּפֶתַח עֵינָיו אֲשֶׁר עַל דָּרֶךְ תְּקַמְנָהּ כִּי רָצְתָהּ כִּי גָדַל שְׁלָהּ וְהוּא לֹא נִתְּנָה לּוֹ לְאִשָּׁה: וַיִּרְאֶה יְהוָה וַיִּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי קִסְתָּהּ פְּנֵיהָ: וַיִּטּ אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ" (בראשית לח, יד – טו) **כך אמרה גם רות נעמי שבכוונתה ללכת לשדה שנאמר "ותאמר רות המואביה אל נעמי אלקה נא השדה ואלקטה בשבלים" (רות ב, ב) כדי שעל ידי כן ישתלשל העניין כמו אצל תמר. וכפי שאכן עשתה "וַתִּלְכֶּד וַתָּבוֹא וַתִּלְקַט בְּשֵׂדֵה אַחֲרֵי הַקִּצְרִים וַיִּקֶּר מִקֶּרֶה חֲלֻקַת הַשֵּׂדֶה לְבָעֵז אֲשֶׁר מִמְּשַׁפַּחַת אֶלְיָמֶלֶךְ" (רות ב, ג). וכשם שאמר יהודה לתמר "וַיֹּאמֶר הֲבָה נָא אָבוֹא אֵלֶיךָ" (בראשית לח, טו) כך באותה לשון השתמשה רות המואביה "אַלְכָּה נָא הַשֵּׂדֶה וְאֶלְקַטְהָ בְּשַׁבְלִים" (רות ב, ג) כדי לרמוז על עניין תמר ויהודה (האלשיך הקדושי' על מגילת רות פרק ב ד"ה אך הוא מאמרנו למעלה). **ורות הגיע לשדה ביום 'אֶסְרוּ חַג' של שבועות, אחרי שנפטרה אשתו של בועז בערב חג שבועות ואחרי שהיום טוב' הוציא את בועז משבעת ימי האבלות (בן יהודיע' נמי סוטה דף צא ע"ב בבא בתרא דף צא ע"א ד"ה חויתם נעמי).****

כמו שכל כוונותיה של תמר היו לשם שמים כך גם כוונותיה של רות (ברכת טוב' על התורה לר' משה נראל הכהן דף ג ע"א בפירושו מגילת רות ד"ה יתן ה' את האשה הבאה). **וכמו שכל מעשיה של תמר היו ב'רוח הקודש' כך גם מעשיה של רות היו ב'רוח הקודש' (ספר הליקוטים' להאריי ז"ל פרשת וישב ד"ה דע שתמר ורות). ושתייהן עשו את מעשיהם בכשרות בעשיית חסד עם המתים (וזהו פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה רות מית בעלה), כאשר שתייהן היו דומות בזה זו לזו, שבשתייהן מתו בעליהן והן השתדלו לעשות עבורם (וזהו פרשת וישב דף קפח ע"ב ד"ה תרין נשין). **תמר השתדלה לתקן את נשמות ער ואונן שהיו בעליה, ורות השתדלה לתקן את נשמת מחלון בעלה (ספר הליקוטים' להאריי ז"ל פרשת וישב ד"ה דע שתמר ורות, הרמ"ז וואלי על מגילת רות פרק ד על הפסוק ויאמר בועז ביום קנותך השדה) וכפי שנאמר בסוף מגילת רות "וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמָּוֶת מִמֶּנּוּ וְהָיוּ וְהָיוּ מִקְמוֹמוֹ" (רות ד, ט) (הרמ"ז וואלי על מגילת רות פרק ד על הפסוק ויאמר בועז ביום קנותך השדה).****

וכמו שתמר לא ביקשה את התאוה הגופנית ללכת אחרי הבחורים אלא הלכה אחרי האיש הגדול בשנים יהודה, כך גם רות לא הלכה אחרי הבחורים וכפי שאמר לה בועז "וַיֵּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ ה' בְּתֵי הַיִּטְבָּתְךָ חֲסֵדְךָ הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן לְבִלְתִּי לָכֶת אַחֲרֵי הַבְּחֹרִים אִם יָדָל וְאִם עֲשִׂיר" (רות ג, ט), והיא הלכה להזדקק לבעוז (יפה תלמודי לר' רחמים נסים יצחק פאלאגני חלק ב מסכת אבות דרבי נתן דף קא ע"א ד"ה בתי כבר זקנת) **שנאמר "וַתִּגַּל מִרְגְּלֵתֶיךָ וַתִּשְׁכַּב"** (רות ג, ז), (מגלה עמוקות מהדורא תנינא פרשת וישב אופן המאה ועשרים ותשע ד"ה 'או יאמר הבוטחים בה' שהוא יהודה) **על אף שהיה זקן** (יפה תלמודי לר' רחמים נסים יצחק פאלאגני חלק ב מסכת אבות דרבי נתן דף קא ע"א ד"ה בתי כבר זקנת) **בן שמונים שנה** (רות רבה ו, ב ולפי המדרש שם רות היתה בת ארבעים, פירוש יד יהודה' על מאמר אם כל חי להרמ"ע ממנו חלק ג סימן יג בשם המדרש). **ובזה שבאה רות אל בועז היא עשתה מעשה תמר שבאה אל יהודה על מנת שייבם אותה, וכמו שבירכו את בועז "וַיְהִי בֵיתָךְ כְּבֵית פֶּרֶץ אֲשֶׁר יָלְדָה תָמָר לַיהוּדָה"** (רות ד, יג) (אם המלך' על מגילת רות לר' יוסף חיים מבידל מחבר ספר היבן איש חי פרק א, יח ד"ה ותר א כי מתאמצת).

נעמי היא זו שיעצה לרות לבוא אל בועז באומרה לה "וַרְחֲצֵתְךָ וְסָבִיתְךָ וְשָׂמֶתְךָ שְׂמֵלֶתֶיךָ עֲלֶיךָ וְרָדְתְּ הַגֵּרָן אֶל תַּנְדְּעֵי לְאִישׁ עַד פְּלִתוֹ לְאָכַל וּלְשִׁתּוֹת: וַיְהִי כִשְׁכֹּבוֹ וַיִּדְעַתְּ אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב שָׁם וּבָאת וְגִלְתִּי מִרְגְּלֵתֶיךָ וְשָׁכַבְתְּ וְהוּא יִגִּיד לְךָ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין" (רות ג, ט-ז). כי נעמי ראתה ברוח הקודש שלא נמצא אז במשפחת יהודה צדיק וטוב שהוא גדול יותר מבעוז אשר ממנו ייצא שורש ישי, והיות שהוא לא חיזר אחרי רות לכן אמרה לה נעמי **שהיא תלך אליו לשכב מרגלותיו כדרך שעשתה תמר**. וחשבה נעמי שהקב"ה יישלח גם לבעוז מלאך הממונה על התאוה כדי שיהיה עמה בעל כורחו (משיב נפש על מגילת רות להב"ח פרק ג דף מה ע"א אות ב). **ונעמי שהיתה חכמה מאוד יעצה לרות לבוא אליו בדרך של פריצות כי ידעה שנשמות עשוקות בידי 'הקליפה' אפשר להוציא בדרך של 'עבירה', כפי שלמדה ממעשה יהודה ותמר שהוציאו את נשמות ער ואונן בדרך זו** (הרמ"ד וואלי על מגילת רות פרק ג בפסוק אל תודעי לאיש עד כלותי) (להרחבה על העניין ביאת נשמות מידי הקליפה ראה מאמרנו לפרשת וישב – ביאת נשמות של דוד המלך).

נשמת יהודה התעברה בבעוז ונתנה בו עוז שלא לחטוא עם רות

בועז היה נאה במעשיו "איש גבור חיל" (רות ב, א) **והיה שלם מצד עצמו ומצד משפחתו, איש אלקים קדוש ובעל ענווה** (יאשכול הכופר' על מגילת רות למחבר 'צרוח המור' מגילת רות פרק ב ד"ה ואמר איש גבור חיל) **צדיק** (זוהר חושי מדרש רות דף קד ע"א ד"ה בועז בדיוקנא עילאה צדיק) **ותמים** (יאשכול הכופר' על מגילת רות למחבר 'צרוח המור' מגילת רות פרק ב, יט - כ ד"ה והיא מרוב ענותותה). ובשעה שבאה רות למרגלותיו כפי שנאמר "וַיֵּאמֶר בְּעֵינֵי בְּעֹז וַיִּשְׁתָּה וַיֵּיטֵב לָבוֹ וַיָּבֵא לְשֹׁכַב בְּקֶצֶה הַעֲרָמָה וַתְּבֵא בִלְטֵי מִרְגְּלֵתֶיךָ וַתִּשְׁכַּב: וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וַהֲיָה אִשָּׁה שְׁכַבְתָּ מִרְגְּלֵתֶיךָ" (רות ג, ז-ח), **הגיעה נשמת יהודה ונכנסה בתוכו** (פתוחי חותם לר' יעקב אבוחצירא פרשת וישב דף לא ע"ב ד"ה יהודה אתה יודך) **בדרך של עיבור** (עפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה לאתר אחרא עילאה מהרמ"ק, עפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה ואי תימא איהו מהרא"י). ונרמז ליהודה בחייו שכך עתיד להיות, בתוך הברכה שבירך אותו יעקב אביו "אֲסֹרֶי לְגַפְּךָ יַעֲרֹ וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו" (בראשית מט, יא) שראשי התיבות "עירו וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו" יוצא בגמטריא 'בלעז' (פתוחי חותם לר' יעקב אבוחצירא פרשת וישב ויחי דף לא ע"ב ד"ה יהודה אתה יודך).

על ידי נשמת יהודה נעשה בועז תקיף על יצרו כ'אריה' כפי שנאמר על יהודה בחייו "גור אַרְיָה? הַיּוֹדָה מְטֹרְף בְּנֵי עֲלִיתָ פְּרַע רַבֵּץ פֶּאֲרִיָה וְכַלְבִּיא מִי יִקְיַמְנֵי" (בראשית מט, ט) (אור החמה על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה אבא קדמאה' מהרא"י), **ואז בועז ניצח את יצרו הרע** (אור החמה על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה אבא קדמאה' מהרא"י). **דבר זה נרמז בשמו 'בועז' שהוא מתחלק לשתי תיבות 'בו-עז' כי היה בו 'עז' מלכו שהוא יהודה (שורש ישי' לר' שלמה אלקבץ על מגילת רות דף פב ע"ב על הפסוק ויהי ביתך כבית פרץ' ד"ה ולכן נאמר בו אתה).** **ורות המשיכה להיות שוכבת למרגלותיו של בועז במשך שש שעות עד שהגיע אור הבוקר כפי שנרמז בפסוק "וַתִּשְׁכַּב מִרְגְּלֵתֶיךָ עַד הַבֹּקֵר וַתָּקֶם (כתיב: בטרם) בְּטָרִם יִפְרִי אִישׁ אֶת רַעְיוֹ" (רות ג, ד)** שהתיבה "בְּטָרִם" כתובה במגילת רות עם האות ו' יתירה כך 'בטרם', כדי ללמד שנשתתה שם שש שעות כגמטריא האות ו' (רות רבה ז, א בשם רבי בריה). **וכך על אף שבאותו הלילה בועז התקשה לעבירה, הוא ניצח את יצרו ולא נגע ברות** (מדרש האיתמרי' למחבר 'שבת מוסר' דרוש כח ישרים דרכי ה' ד"ה אמנם התשובה בזה).

יצרו של בועז באותו השעה היה תקיף ביותר (מדרש האיתמרי' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' דרוש כח ישרים דרכי ה' ד"ה אמנם התשובה בזה) **והיה יצרו מקשקש בו** (זוהר פרשת לך דף צג ע"ב קס אחרא ואמר) **כל אותו הלילה ואומר לו "אתה פנוי ומבקש אשה, והיא פנויה ומבקשת איש, עמוד ועשה בה מעשה ותהיה לך לאשה!"** (רות רבה ו, סוף אות ד). **אז בועז נשבע שבועה להיות שומר בריתו שנאמר "חִי ה' שְׁכַבְתִּי עַד הַבֹּקֵר" (רות ג, יג)** (זוהר פרשת לך דף צג ע"ב ד"ה קס אחרא ואמר) **כלומר "חי ה' שאיני נוגע בה!"** ואמר לה שכבי עד הבוקר כי אמנם אני גואל אך "יֵשׁ גֹּאֵל קְרוֹב מִמֶּנִּי: לִינִי הַלְיָלָה וְהָיָה בְּבֹקֵר אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָלְךָ וְאִם לֹא יִחַפֵּץ לְגַאֲלֶיךָ וְגִאֲלֶיךָ אֲנֹכִי" (רות ג, יב-יג) (רות רבה ו, סוף אות ד). **לכן היה נקרא בשם 'בועז' על שהיה תקיף ביצרו** (זוהר פרשת כי תצא דף רפ ע"ב ד"ה ייחודא דא"ח עם ד' בצדיק' רעיא מהימנא). **ומכאן נודע שמעשה יהודה עם תמר היה בקדושה וטהרה, שהרי בועז יתגבר על יצרו ולא עשה מעשה עם רות כל אותו הלילה מכוח נשמת יהודה שנכנסה בתוכו, וכל שכן ביהודה עצמו עם תמר** (פתוחי חותם לר' יעקב אבוחצירא פרשת וישב ויחי דף לא ע"ב ד"ה יהודה אתה יודך).

נשמת יהודה שבתוך בועז עזרה לו לקיים ברות את מצות הייבום

בועז לא הסכים להוציא את נשמת מחלון העשוקה בדרך עבירה באותו הלילה שבאה אליו רות כמו שנעשה על ידי יהודה ותמר שהוציאו את נשמות ער ואונן, אלא אדרבא התחזק ונשבע ליצרו, ולא רצה בחיבור ההוא. **והטעם לזה כי הכל היה גזירה מן השמים שתיקונו של מחלון יהיה בדרך ראויה כפי שיתור הגון** (הרמ"ד וואלי על מגילת רות פרק ג על הפסוק יאל תודעי לאיש עד כלותי לאכול ולשתות). **ואחרי שבעו התחתן עם רות ורצה לייבם אותה ולמשוך את נשמת מחלון לעולם, היה בועז מסתפק האם הוא מסוגל להשיב את נשמתו בבן שיוולד. לכן בירכו אותו העם "וַיְהִי בֵיתָךְ כְּבֵית פֶּרֶץ אֲשֶׁר יָלְדָה תָמָר לַיהוּדָה מִן הָעָרֶץ אֲשֶׁר יָתַן ה' לָךְ מִן הַנְּעִירָה הַזֹּאת" (רות ד, יג)** כלומר אל יהי רחוק בעיניך איך תתחזק להשיב את נשמת מחלון על אף שאתה גואל רחוק ולא אח קרוב, שהלא יהודה שהיה אב ולא אח ייבם את תמר והיא ילדה לו את פרץ ובו השיב את נשמת ער בכורו. **וכך על דרך זה תבוא אתה בועז, ובכוחו של יהודה אשר בתוכך תשיב את נשמת מחלון בתוך בנך הנוול** (משיב נפש' להב"ח על מגילת רות, ד, יא ד"ה ועל פי דעת זוהר).

ואכן בועז לקח את רות על ידי קידושין וחופה ושבע ברכות כדת משה וישראל (אם המלך' למחבר היבן איש חי פרק ב אות יג ד"ה או יובן בס"ד אמצא חן בעיניך). **ובשעה שהיה עם רות וקיים את מצות הייבום, היתה שם גם נשמתו של יהודה** (שורש ישי' לר' שלמה אלקבץ על מגילת רות דף פב ע"ב על הפסוק ויחיה ביתך כבית פרץ' ד"ה ולכן נאמר בו אתה, עפ"י זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"ב ד"ה בעו אתחיו וד"ה מאן דהוא תקיף כחריא) **בתוכו בסוד העיבור** (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה 'אלא ד' באתדבוקי מהגליון, 'אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה 'ואי תימא איהו מהרא"י) **מחמת הכוונה הנוראה והנפלאה הזכה והברה והטהורה של בועז הצדיק** (שורש ישי' לר' שלמה אלקבץ על מגילת רות דף פב ע"ב על הפסוק ויחיה ביתך כבית פרץ' ד"ה ולכן נאמר בו אתה). **וכך כל מעשה פקידת רות היה בכוחו של יהודה** (ערכי הכינויים לר' מאיר ביקיאל בחלק ב ערך בועז בשם ר' חיים ויטאל), **ובזה היה גם תיקון ליהודה על שהחסיר במעשה תמר שלא היה לשם מצות ייבום כי לא ידע שהיא כלתו, ואילו עתה אצל בועז עשה יהודה הכל בכוונה לשם מצות ייבום** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר א פרק ד ד"ה ויפתח פתוח מצאתי' עפ"י הרמ"ע מפאנו).

ורבותינו אמרו כי "אֲבָצָן זה בעז" (ראה גמ' בבא בתרא דף צא ע"א בשם רב בר רב הונא, זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה 'בעו אתחיו דהוה) **והכוונה לאֲבָצָן שהיה שופט של ישראל כפי שנאמר "וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת יִשְׂרָאֵל אֲבָצָן מִבֵּית לַחֲמִים" (שופטים יב, ח).** והנה 'אֲבָצָן' היה שמו העיקרי, **ומה שנקרא אחר כך בשם 'בועז' היה כאשר התעורר**

לעשות את מעשה הייבום עם רות, שאז שינו את שמו לבעוז על שם נשמת יהודה 'העז' כארי שהתעבר בו לעזרתו בעת מצות הייבום (אור החמה' לר' אברהם אוולאי זקנו של החיד"א על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה לאתר אהרא עליא: מהרמ"ק). וגם שמו העיקרי 'אֶבְרָם' היה לרמוז על עיבור נשמת יהודה בתוכו, כי התיבה 'אבְרָם' מותחלת לשתיים 'אב-צ' שפירושו 'אב המגן' כי 'צ' הוא לשון מגן וצניחה. וזה כדי ללמד שיהודה הופיע גם בפעם הזאת בעת שהביא בועז בייבום של רות את 'עובד', ממש כפי שהוא יהודה עשה בפעם הראשונה כשהביא בייבום של תמר את פרץ וזרח (ישרוש ישי' לר' שלמה אלקבץ דף פב ע"ב על הפסוק ויהי ביתך כבית פרוץ ד"ה ולכן נאמר בו אתה. ראה זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"א ד"ה בעז אתחזי דהוה).

בועז מת באותו הלילה שקיים את מצות הייבום (ישרוש ישי' לר' שלמה אלקבץ דף פג ע"ב בסוף הביאור על הפסוק ויקח בעז את רות, 'גבול בנימין לר' בנימין הכהן על התורה חלק ב דרוש י"ה לחג השבועות ד"ה גם במגילת רות, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממודיטא מאמר א פרק ד"ה ואחרון אחרון חביב) **כי נשמת יהודה שבו השלימה את תיקונה בייבום עם רות מה שלא עשתה בייבום הקודם עם תמר** (זכר דוד' מאמר א פרק ד' ד"ה יאחרון חביב' בשם הרמ"ע מפאנו בימאמר אס כל חי). וכיוון שמת, לכן לא נזכר יותר שמו של בועז בתוך המעשה של מגילת רות (ישרוש ישי' דף נד ע"א על הפסוק ויהי בשבכו וידעת את המקום ד"ה ונעמי בחיות). ומטעם זה גם נאמר אחר כך על רות "וַיִּתֵּן ה' לָהּ הַרְיוֹן וַתֵּלֶד בֵּן" (רות ד, ג) ולא נאמר 'ותלד לו בן', כי כאשר רות ילדה את בנה הרי בועז כבר היה מת ולא ילדה לו (ישרוש ישי' דף פג ע"ב בסוף הביאור על הפסוק ויקח בעז את רות). ובזה נפל דְבַר נבואה בפייה של נעמי כאשר אמרה לרות על בועז "כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם פְּלֶה הַדָּבָר הַזֶּה" (רות ג, יח) כלומר שהיום הוא כאן ומחר בקבר (גבול בנימין חלק ב דרוש י"ה לחג השבועות ד"ה גם במגילת רות).

יהודה חזר במעשה בועז ורות כדי לייחס את דוד המלך ישירות אליו

רות היתה בת זוגו של בועז מן השמים (ראה ספר 'התמונה' לר' ישמעאל כהן גדול תמונה ג דף לט ע"ב בפירוש המקובל שלצידו) **לכן תכף נפקדה והרתה ממנו שנאמר "וַיִּתֵּן ה' לָהּ הַרְיוֹן"** (רות ד, ג) (זכר דוד' מאמר א פרק ד' ד"ה הנה כי טוב. וראה יורת רבי' ז, יד שרות היתה בלי רחם וע'ה לה נס ויצר לה רחם). **ונולד לה בנה 'עובד' שהיה גלגול נשמתו של מחלון בעלה הקודם** (חומת אנך' לחיד"א מגילת רות פרק ג על הפסוק ויתאמר לה נעמי, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממודיטא מאמר א פרק ד' ד"ה עלה בידינו שאין שם, הרמ"ד וואלי על מגילת רות פרק ג על הפסוק 'אשר לא עוב חסדי', 'פתח עינים' לחיד"א על גמ סנהדרין פרק ב דף יט ע"ב ד"ה ולא תעוב נפשי, 'בשורות אליהו על מגילת רות לר' אליהו הכהן מחבר 'מדרש תפלוני' פרק ד' ד"ה אינם יובן עם מה שפירשת). וכך עלה בידם לגאול את נשמתו של מחלון דרך רות, כאשר השתנה שמו מ'מחלון' ל'עובד'. אך נשמתו של כליון לא נגאלה כי כליון היה בעלה של ערפה אשר הפנתה עורף אל הקדושה (הרמ"ד וואלי על מגילת רות פרק ב על הפסוק 'אשר לא עוב חסדי'). **ומה שלא קראו לנוולד בייבום בשמו של האח המת על אף שנאמר "וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם עַל שֵׁם אֶחָיו הַמֵּת וְלֹא יִמָּחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל"** (דברים כה, ו) **זה כדי להסתירו ממלאך המוות שלא יכיר אותו בשמו** (ישמון הטוב וזקן אהרן' בחלק 'ישמון הטוב' פרשת מטע' ד"ה ויהי דוד זה אמרו וביאר שם כי הפסוק לא מדבר על כך שצריך לקרוא באותו השם). (אמנם ראה 'מגיד מישרים' פרשת וישב אור ליום השבת לטו בטבת ד"ה יומאן תעמוד על סוד' וכן 'ספר הליקוט'ס' להארי"י ז"ל פרשת וישב ד"ה 'דע שתמר ורות' שגם נשמת מחלון וגם נשמת כליון נכנסו יחד בתוך עובד. ובה מתבאר לשון התוספתא ב' כמותות דף ז' ע"ב ד"ה 'והוא בעוז אלמון' שרות נישא למחלון וכליון. ועיין בספר 'מישיב נפשי' על מגילת רות להב"ח ז, ט שהאריך בזה ודחה שיטה זו).

הרבה גלגולים היו למשפחת בית דוד (זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"ב ד"ה דבכל סטריק) כי נפל הענף של המשפחה בייבום כמה פעמים. בתחילה היו בעולם ער ואונן ונפל הענף שלהם בתוך פרץ וזרח, ואחר כך חזר הענף של פרץ במחלון ושוב נפל אל עובד (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'נפל מגו חקלי מהרמ"ק). **וכשבא עובד לעולם הוא עשה תיקון גדול לכל הרעות של 'ער' ו'אונן' ו'מחלון'** (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'נפל מגו חקלי מהרמ"ק) **וכפי שרמוזו בשמו שהיה 'עובד את האדמה' ומסיר את 'הקוצים' מעליה** (ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל פרשת ויהי ד"ה כי בחינת בועז) **וביטל את כל הרע שנותר יחד עם בנו ישי** (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'נפל מגו חקלי מהרמ"ק) **שהיה צדיק ולא מת אלא מחמת גזירת המיתה בחטא הנחש הקדמון** (עפ"י 'גמ' בבא בתרא דף יז ע"ב וראה שם רש"י ד"ה בעיטו של נחש). **וכל זה כי עובד וישי עבדו את ה' כראוי**. ולכן כשבא דוד לעולם כפי שנאמר "וַעֲבָד הוֹלֵד אֶת יִשְׂרָאֵל הוֹלֵד אֶת דָּוִד" (רות ד, כב) כבר היה דוד בצד הטוב בלי רע כלל (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'נפל מגו חקלי מהרמ"ק) **וכפי שנאמר עליו "והוא אֲדַמְוֵנִי עִם פֶּה עֵינַיִם וְטוֹב רֵא"ו** (שמואל א, יט, ג) (זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"ב ד"ה 'דבכל סטריק' ועי"ש).

יהודה הביא בתחילה את ער ואונן שנאמר "וַיִּקְרָא שֵׁם הַיְוָדָה בֵּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וְשְׁמוֹ שִׁוְעִי וַיִּקְחֶהּ וַיִּבְאֵהָ אֵלָיָהּ: וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ עֵר: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ אֹנָן" (בראשית לח, ב-ד). **ואחר כך יהודה המשיך והיה נמצא בכל המעשים מתחילה ועד סוף** (ישרוש ישי' דף פג ע"א על הפסוק ויהי ביתך כבית פרוץ ד"ה ואומר כי הסנהדרין), **שהרי הוא היה האבא** (עפ"י זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה אבא קדמאה) **של פרץ וזרח שנולדו לו מתמר כפי שנאמר "וַיִּבְאֵהָ אֵלָיָהּ וַתַּהַר לוֹ"** (בראשית לח, יח) (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה אבא קדמאה' מהרא"ג) **והוא היה גם האבא** (עפ"י זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה אבא קדמאה) **של עובד בן בועז ורות, כי הרי בועז הוא יהודה בעצמו** (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"א ד"ה יהודה אבא קדמאה' מהרא"ג) **שהיה בתוכו בשעת הייבום** (עפ"י ישרוש ישי' לר' שלמה אלקבץ על מגילת רות דף פב ע"ב על הפסוק ויהי ביתך כבית פרוץ ד"ה ולכן נאמר בו אתה). **וזה מה שניבא יעקב אבינו ליהודה כשאמר "וְהָיְתָה אֶתְּהָהּ יוֹדֵדְךָ אֶתְּךָ" (בראשית מט, ט)** כלומר "אֶתְּהָהּ" הוא שעתיד להיות מראש השושלת ועד סופה (זוהר סבא דמשפטים דף קד ע"ב ד"ה מאן דהוא תיקף וד"ה השתא נפקת סבא) (להרחבה על באו של מחלון דרך מצות הייבום ראה מאמרנו לפרשת כי תצא – מצות ייבום וחליצה).

ועוד אם שָׁלַח בנו השלישי של יהודה היה מייבם את תמר אחרי מות 'ער' ו'אונן' או שיבועז' בעצמו בלי יהודה היה מייבם את רות אחרי מות מחלון בעלה – אז הם היו נעשים ראש ל'אורי' המשתלשל (עפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'יבני עלמא מבעי ליה' מהרמ"ק) עד דוד, ובזה היה נפסק אורו של יהודה. **לכן כדי שלא תפסק ההשתלשלות** (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'יעיד' אתה כלומר גם בזמן מהרמ"ק) **היה צריך שיהודה לבדו יהיה 'ראש המשפחה' וכך אור נשמתו יאיר מאב לבן עד דוד המלך** (עפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'יבני עלמא מבעי ליה' מהרמ"ק). **וכל זה היה בשביל דוד שהוא שורש מלכות יהודה**. ודוד נעשה על ידי כן רביעי לאבות הקדושים, שהרי יהודה בנו של יעקב היה בתוך בועז שהוליד את עובד ונאמר "וַעֲבָד הוֹלֵד אֶת יִשְׂרָאֵל הוֹלֵד אֶת דָּוִד" (רות ד, כב). **והוצרך הקב"ה בכל הגלגולים להחזיר את הדברים ליהודה שהוא השורש המלומד בעניינים אלו**. ובזה נמצא כי לא היה הפסק כלל אלא הכל שלשלת ישראל מנשמת יהודה ועד נשמת דוד המלך עליו השלום (אור החמה' על זוהר פרשת משפטים דף קד ע"ב ד"ה 'ידלא להוי מהרמ"ק). ה' יראנו נפלאות מתורתו, אמן.

<p>העלון מופץ לעילוי נשמת בְּרִטָה בְּלוֹר בת טובה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת אליתר בן ג'רש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון מופץ לרפואת מוריה בת רחל וולנדה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת דוד בן פנינה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת סול בת מנחם ז"ל (שמחה) ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת רחל בת גרש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>נא לתפאול לפרו בטן עבור האשה הכשרה: יוכבד חיה בת תמרה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת רומי בת טליה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת טליה בת אלונד הייני (בת שמחה מנחם) שירה בת אלונה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת מירי בת אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת מירי בת אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת רחל בת גרש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מופץ לרפואת ניר בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת ניב בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת גיא בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת יעת לאה בת שמחה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת עמיאל בן אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת רחל בת גרש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מופץ לרפואת נא לתפאול לפרו בטן עבור האשה הכשרה: יוכבד חיה בת תמרה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת רומי בת טליה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת טליה בת אלונד הייני (בת שמחה מנחם) שירה בת אלונה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת מירי בת אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת מירי בת אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת רחל בת גרש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מופץ לרפואת ניר בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת ניב בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת גיא בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת יעת לאה בת שמחה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת עמיאל בן אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת רחל בת גרש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מופץ לרפואת ניר בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת ניב בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת גיא בן יהודית מרים הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת יעת לאה בת שמחה הייני</p>	<p>העלון מופץ לרפואת עמיאל בן אסתר הייני</p>	<p>העלון מופץ לעילוי נשמת רחל בת גרש' ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.</p>

